

Bibliotheca
Universitatis
Tartuensia
1927-1195
4445

209
Kärt
doch

Hansfärdig Berättelse

Om den

GLORIEUSE

och i Nanna minne

Sförlifflige

S E D E R

Swarmed den

Äldrahögste **BUD**

den 20. November hafwer behagat wälsigna

Kon. May:ß af Sverige

Rättmätige Wapn /

emot

Des trolöse Siende

CZAREN af MUSCOW.

NARVA den 28. Novembr. 1700.

En 13. Novembr. upbröt Kongl. May:t från Wefenberg, femnton Liffändsta miñhl från Narva, med des Armee som gjorde allenast ett antahl ungefär till 8000 Man till Håst och Foot/ effter som Kongl. May:t till at winna tiden/ intet wille afwackta de öfrige Trouppers ankomst/ som på marchen till Wefenberg woro stadde / och fortsattes marchen således / at man genom diupa och mycket elacka wägar och defileer samt landet på 10 miñl af fienden så förhärjat och förstört / at ingen subsistence hwarken för Manstapet eller hästarne war till fångz / den 19 huius ankom till Lagena halfander miñl från Narva. Fienden hade fuller haft tillfälle at göra motwårn under wågen wid passen Purb / Byhájaggi och Sillamággi ; Men så försummade han doch detsamma / och fans allenast Scheremetiof med 6000 hästar wed Byhájaggi / hwilka hade sine fouragerer öfwer passet / dem Wåre förrouper så oförmodeligen öfwerkommo / at de nödgades lembna fourager bundterne effter sig och draga sig öfwer / blifwandes doch någre nedergiorde ; Han sielf Scheremetiof som stod på andra sidan passet / tog om natten flychten och skyndade sig med sine underhafwande Troupes till det Ryska Lågret. Andra dagen om Morgonen fortsattes marchen öfwer passet / hwilket den förra dagen icke kunde stie / alldenstund mörkret war infallit innan Armeen hinte dijt / och continuerades därmed alt in till den 20. Då man upbröt ifrån Lagena och mot Middagen ankom för Fiendens Låger / hwilket alt ifrån stranden neder wed Strömen sampt Portei qwar och in till Joala war befäst med ett starkt retrenchement, bestående af fasta wallar och diupa grasiwar / b: östwårn med spanska Ryttare och stormpåhlar speckade sampt med åtskillige utanwårk och Batterier på fördehlachtige högder wålforsedt / jempte en stark contravallations linna. Strax wed ankomsten lått Kongl. May:t uti Fiendens åhn och under canonerance ifrån des Batterier, Armeen upmarchera och ställa sig / ridandes sielf omkring att recognoscera

scera på hwilka ställen Fienden uti des retrenchementet bäst måtte stå at angripas; Medlertid war Infanteriet i wärket till at försärdiga sacher. Och sedan Kongl. May:t således hade tagit retrenchementet uti ögnessikt/ förordnades Twenne hufwud attacker, hwar till Armeen på följande sätt wardt fördelt: På den högre flygelen/ som war förordnat at inbryta wid gamla Rathshoff/ och blef commenderad af General Vellingk, förändes General Major Posse attacken, gjorde Lieutenant Reenschöld med 50 Man af Granadier Gardet första anfallet/ på honom följde en Bataillon af Granadier Garde under Capitainens Grefwe Sperlings commendo, som blef soutenerat af trenne Batailloner utaf Gardet, nembligen Lif-Bataillon under Öfwerst Lieutenant Palmquists anförande mit uti/ Major Numers på högra och Capitain Ehrensten på wänstra sidan; Däruppå följde Capitain af Gardet Carl Posse på den högra och Capitain Sparre på den wänstra sidan/ hwilka secunderades af Öfwerste Knorring med en Bataillon Helsingar på höger och af Capitain Casimir Wrangel med en Bataillon Wessmanlänningar på wänster/ de där åter af Öfwersten Magnus Gabriel von Tilenhausen med des Finnar på höger/ Major von Wulsen med en annan Bataillon Helsingar mit uti/ och Capitain Kurck med en Bataillon Wessmanlänningar på wänster blefwo soutenerade, och effter dem hade General Lieutenant Wachtmeister ordres att tränga sig in med Cavalleriet af bemelte högra Flygel. På den wänstra flygeln/ som war förordnat at inbryta ofwan för Wesskehyle och commenderades af General Lieuten: Reenschöld, formerades Twenne attacker, hwaraf den förste på höger anfördes af General Major Maidel i twenne columnner; den högre columnnen anfördes af Öfwerste Lieutenant Roos med en Bataillon Wärmilänningar/ som blef soutenerad af en annan Bataillon utaf samma Regemente under Capitain Focks anförande/ hwilken Major von Feilitzen med en Bataillon Wessmanlänningar secunderade, slutandes Capitain Saks med en Bataillon Finnar; Men den wänstra columnnen blef anford af Öfwerst-Lieutenant Gryndel, som blef soutenerad af Twenne Battailloner

ner **Fin**nar / blifwandes den förste commenderad af **Öfwerste** Mellin, den andra af **Öfwerst** Lieutenant Lode och den tredie af Major Berg. Bägge dese columner attaquerade **Fiendens** Retrenchementet på wänster nedan före ett af fienden upkastat högt och stort wärck / som på bägge sidor kunde bestryka Linien af Retrenchementet och commendera fältet.

Öfwersten Gref Stenbock som anförde den andra Attaquen på wänster / blifwandes soutenerad af **Öfwerst** Lieutenant Halstfehr med en Bataillon **Fin**nar med allehand. a Skantztyg försedde / attaquerade sielfwa det stora wärcket / hwaruppå fölgde **Kongl. May:t** som till den ändå bijwistade attacken på den wänstra flygeln / medan effter alt anseende där syntes willia blifwa det skarpesta sächstandet / och **Kongl. May:t** desutan war i de tanckar / darsammastädes at anträffa **Czaren** / som på den sidan hade sitt Huswud. Qwarter / hafwandes **Kongl. May:t** med sig i föllie Gen. Lieutenant Reenschiöld, Capitain Lieut: och General Majoren Horn med Drabanterne och wänstra Flygelns Cavallerie, hwaraf Gen. Major Ribbing commenderade reserven. På den wänstra Flygeln commenderade General **Fält-Tygmestaren** Artolleriet, som bestod af 21 Stycken / och Majoren Appelman på den högre. Däruppå utgafz till **Löfn** desse ord: **Med GUDS** Hielp / och befalte **Kongl. May:t** at signalen till attacken skulle gifwas med twenne raqveter.

Attacken blef straxt därpå kläckan 2 effter Middagen af Infanteriet uppå bägge flyglarne tillijka med största vigueur begynt / under faveur af ett töcknugt och snömrökt wäder som fölgde Armeen på ryggen / och det med en sådan Succes, at oacbtat å fiendens sida skedde ett kraftigt motstånd / så hade doch **Våra** den lyckan inom en fierdedels tijnas förlopp på både ställen at forcera retrenchementet och poußera fienden / och blef han å bägge sidor med stort nederlag effter jagat längz retrenchementet. **Vår** wänstra flygel förde **Fiendens** högra för sig ända neder til **Narva** ström / hwarest de fuller sökte at salvera sig **öfwer** bryggan / men som densamma af den stora myckenheten blef **öfwer**lastad och gick sönder / så fördräncktes ett stort

stort antahl af de flychtige uti Elfwen / och de öfrige blefwo
 twungne at giöra ett desperat motvärn medan de sågo sig alla
 uthwågar til flychtande wara betagne / formerandes emellan
 deras i Lågret bygde stora trähuus och jordehyttor en wagn-
 borg / så at man mot dem måste giöra en ny attaque, hwil-
 ken / med continuerligit skjutande på hwar annan / wahrade in
 til des mörkret inföll / så at man intet kunde stillia den ena från
 den andra. Samma framgång hade genom GUD nåd den
 höggra Flygelen emot Fiendens wänstra / i det han och dref den-
 samma på flychten / kommandes sedan en dehl där af / såsom Gar-
 det, wed den senare öfwanbemelte attacken att conjungera sig
 med wänstra Flygela / där Kongl. May:t war. Och ehuruwäl
 sielfwa orten war mycket obeqwäm att agera och uträtta nå-
 got med Cavalleriet, så blef det doch / sedan Infanteriet hade
 giordt yppning / commenderat at soutenera detsamma / ersät-
 tiandes med tappert förhållande den desavantage som ortens
 olågenhet dem elliest tilfogade. Sedan mörkret hindrade alt
 wijdare fächtande / rangerade Kongl. May:t de hos sig hafwan-
 de Troupen emellan Staden och retrenchementet; ställandes
 dem effter ortens situation emot de sidor / hwar ifrån någon hient-
 lig surprise stod at befahras / samt lätt medlertid genom Gene-
 ral Fält-Tygmestaren Siöblad, General Major Maydel och Öf-
 wersten Grefwe Stenbock med något manskap intaga och besät-
 tia ett Fiendens förnämsta Batterie på en Högd belägit / af hwil-
 ker hela retrenchementet kunde bestriktas / hwar igenom Fiend-
 ens mæckt å bägge Flyglarne all communication med hwar
 andra blef affkuren.

Som nu Fienden såg sig således å alla sidor wara in-
 stängd / och alla uthwågar till retraite betagne / affärdade den
 dehlen af Fiendens öfwerblefne Troupen, hwilka wed Narwa
 Ström woro sammandrefne / ännu samma Naffon deras uth-
 sticket till Kongl. May:t och submitterade sig Kongl. M:t
 Nåd / hwilken dem och så blef tillsagd / hwar på sin art därefter
 hoos Kongl. May:t sig infunno effterföljande Fiendens Gene-
 raler, nembl: Under-Fältmarskalken och Öfwer Krigs-Commis-
 sarien

farien Knees Jacob Fioderowitz Dolgoruköy, Generalen Atte-
mon Michaielowitz Golowin och General Fält-Tygmestaren
Prinz Artzchelowitz, och nederlade deras Gewähr för Kongl.
May:z fötter / gifwandes sig på nåd och onåd / samt inrym-
mandes strart Kongl. May:t deras poster / som med Twenne
Batailloner af Gardet blefwo intagne och besatte / hwilken de-
ras submissiön Kongl. May:t så nådigt ansåg / at dem blef
effterlåtit marchera af och passera öfwer Strömen med fullt
Gewähr / sedan de hade gifwit från sig alla Fa'nor och Estan-
darer. Enär General Weide det förnam / hwilken commen-
derade resten af den wänstra fiendens flygell / som öfwenwähl
af de wåre hölts afskuren / stickete han emot morgonen sin Ge-
neral Adjutant jempte en trumslagare med bref til Generalen
af den Swänsta Armeen och på lijka sätt bad om Nåd / hwil-
ket / så snart Kongl. May:t det i underdånighet blef föredragit /
honom och så med des folck bewilliades / doch med den åthstil-
nad / at de uthan öfwer- och undergewär skulle få begifwa sig
bårt. Häruppå nederlade hela de fiendtlige Regimenterne för
Kongl. May:z fötter deras Fahnor och Gewähr / marcheran-
des sedan så Officerare till stort antahl som gemena med blotta
hufwidan genom Lågret öfwer Strömen. Så snart det war
skedd / blef hela Fiendens Läger intagit / hwarest öfwerflöd på all
ting sans jemte ett rikkt Byte; Doch war där ibland förnemligast
at räkna ett kostbart Artollerie bestående af 145 helt nya Metall-
Stycken af different storlek / de största til 45 pund effter Swänst
mått / 28 nya Metall-Mörfare af åtskillige inventioner och
4 Haubizer medh en anseelig qvantitet Ammunition, 6 par
Bukor / 151 Fahnor / 20. Estandarer, förutan dem som i sielfwa
action blefwo sönder reesne och i mörkret förkomme sampt wid
Fiendens retraite i Strömen dränckte / hwaraf alla dagar någre
upfiskas / och här och där igen finnes; En stor myckenhet gewähr /
Tzarens qwarlembnade Fält-Cassa, förutan en hoop Tält och
Baraqver sampt et anseeligt förråd af Proviant och Fourage
med annat rikkt Byte som Kongl. May:z Armée tilföll. Hans
Kongl. May:t har icke allenast sielf medh öförljlig Tapperhet
och

och försigtigt commendo fördt och dirigerat hela denne Glorieuse actionen, utan och wäगत des Höga Kongl. Personh uti alla de Farligheter som den ringaste Soldat war underkastad / i dy Kongl. May:t på de ställen hwarest största elden och skarpare fächtande war / så til häst som foos mände anföra Infanterie och Cavallerie, hwarwid Kongl. May:t Drabanter sig särdeles distingverade; Men så har däremot den Allwäldige GUDEN uti alla desse farligheter således bewarat Kongl. May:t Höga Person/så at Kongl. May:t till alla des Trogne Undersätares obestriwliga glädje och fågnat / är blestwen aldeles ostad.

Till Generals Basonernes beröm bör man icke heller förbij gå at nämna / det de hwar för sig på alt sätt genom ett försigtigt och tappert anförande sig mände signalera. Så Regimenth-som Compagnie Officerarne æmulerade lijka som emellan sig / hwem som skulle kunna de tappresta actionerne förståta. Hoos den gemena Soldatesqwen fans ett oförsträckt mod och största lust at angripa Fienden / hwilket och så stedde med en otrolig och ogemen v. gueur.

Ex lib. m. v. Tart.

Under warande action, sedan Hertigen af Croy, hwilken Czaren/ wed des hastige afresa dagen tilforende / medelst en skriftelig Instruction hade updragit Öfwer commendo wed Armeen, såg at alting war förlorat och gief öfwerända/ begaf han sig tilijka med General Lieutnanten och Öfwer Ingenieuren Alard, General Majoren och Polske Envoyeen Baron Lang, Öfwersten af Czarens Garde Blumenberg. Öfwersten Lafort, Major Pihl och någre Ingenieurer utur det Ryska lågret och gese wo sig sieltwe tillfänga / men utom desse hålles alla de andra Ryska Generalerne fångne jempte åthskillige Öfwerstar / Öfwerst-Lieutnanter, Majorer och andra Officerare.

Och är således numehra Staden Narva, hwilken uti 10. weckors tid har uthstått en swår och häfftig Belågring / medelst den Aldrahögstes underbare Hielp och Kongl. May:t oförljktige Hieltmod lyckeligen worden unsatt.

Denne Seger är så mwcket mera glorieux och oförljktigare til at skatta / som / näst den Aldrahögstes tilhielp / densamma är

är förwårswat med en ringa mactt emot Fiendens stora hoop och antabl/råknandes Fienden sig hafwa warit 80000. Mann starck/hwar emot Kongl. May:z Armee. icke är at ansee mer än för en hand ful folk / som ändå af stora fatiguer, beswårliche marcher och brist på lifzmedell och fourage, det de i någre dagar intet nitit / war så godt som aldeles afmattat; På Fiendens sijda kan man räkna förlusten åtminstone till 18000. Man med dem som i Narwa Ström drucknade / däremot stiger antablet af de döde och bleserade på Kongl. May:z sijda högst till 2000. hwarunder doch de måste finnes wara så qwäste / att man om deras restitution kan göra sig godt hopp.

LISTA på de Ryske Fångarne.

Fält-Marskalken Duc de Croy.

Under-Fältmarskalken Knes Jacob Fioderovvitz Dolgorukoy som tillijta är Öfwer Krigz-Commiffarius.

Generalen af Infanterie Afteimon Michaielowitz Golovin.

Generalen af Infanterie Adam Weide.

Generalen och Gouverneuren i Novogrod Knes Ivan Jüriewitz Trubetskoy.

General Fält-Engmästaren Artzchelovvitz Prinz af Georgia.

General Lieutnanten och Öfwer Ingenieuren Alard.

General Majoren och Polnitte Envoyen, Baron Lang.

General Majoren Ivan Ivanovitz Butterlin.

Öfwersten af Czarens Garde Blumenberg.

Öfwersten af Artolleriet Casimir von Kragen.

Öfwerste la Fort. Öfwerste Delden. Öfw Jacob Gordon.

Öfwerste Schnevents. Öfwerste Gulitz. Öfw. Westhoff.

Öfwerste Pindegas. Öfwerste Ivanitski.

Förutan åthstillige Öfwerster / Öfwerst-Lieutnanter, Majorer och Compagnie Officerare. hwilka man håller onödigt at namngifwa / warandes en stor myckenhet där af permitterade at draga sig af med det Manskapet som lade sitt Gewehr neder och förlofwades at gå hem åth Ryssland / medan Kongl. May:z sig med många fångar intet wille belasta.

